

Akademi Barış Talebiyle Barışmalı

Barış Akademisyenlerinin Üniversitelerine Dönmeleri Anayasal Bir Gerekliliktir!

11 Ocak 2016 tarihinde “Bu Suça Ortak Olmayacağız!” başlıklı metni imzalayarak kamuoyuyla paylaştığımız için, üç buçuk yılı aşkın bir süredir bir cadı avına maruz kaldık. Anayasaca güvence altına alınmış hakkımızı kullanarak, devletin o dönemde bölgede izlediği politikaların hukuk devletinin sınırlarını çiğnememesi gerektiğini ve savaşı tırmandıran şiddete dayalı politikaların yerine barışı tesis etmeyi öngören politikaların izlenmesi gerektiğini söyledik. Eleştiriye açık bu sözlerimizi aynı zamanda çözüme giden yolda bir tartışma başlatmak için de ifade ettik. Ancak hiç hak etmediğimiz mesnetsiz suçlamalarla ve orantısız bir şiddet politikasıyla karşı karşıya kaldık. Nihayetinde Anayasa Mahkemesi, 26 Temmuz 2019 tarihinde karara bağladığı başvuru değerlendirmesinde, yaptığımız eylemin, “ifade özgürlüğü” kapsamında değerlendirilmesi gerektiğine hükmetti. Bu karar, 19/9/2019 tarihli - 30893 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı. Eylül ayının ortasından bu yana söz konusu Anayasa Mahkemesi kararına atıfla bilgisine erişebildiğimiz 329 imzacı “terör propagandası” suçlamasıyla yargılandıkları davalardan beraat etti. Çok yakın bir zamanda yargılanmakta olan 282 imzacı hakkında da beraat kararı verilmesini bekliyoruz. Ardından da davaları Anayasa Mahkemesi kararından önce tamamlanmış olan 203 imzacının, yeniden yargılanarak beraat edeceklerini öngörüyoruz. Ancak yargılandığımız davalardan beraat etmemiz, yaşadığımız haksızlıkların telafi edilmesi anlamına gelmiyor. Çünkü haksız yere çok bedel ödedik.

Geride bıraktığımız üç buçuk yıl içinde,

- 89 imzacı akademisyen sözleşmeleri yenilenmeyerek ya da iş akitleri feshedilerek işten çıkartıldı.
- 72 imzacı akademisyen çalıştıkları kurumda bazen açıkça bazen örtük biçimde uygulanan baskılar, kısıtlamalar neticesinde görevlerinden istifa etmek zorunda kaldılar.
- 27 imzacı akademisyen yine aynı nedenlerden ötürü emekliye ayrılmak zorunda kaldı.
- 15 Temmuz 2016 Darbe girişimi sonrasında ise 398’i devlet üniversitelerinden, 8’i vakıf üniversitelerinden 406 imzacı akademisyen, herhangi bir soruşturma dahi geçirmeksizin OHAL döneminde çıkartılan KHK ile görevlerinden ihraç edildiler, pasaportlarına tahdit konuldu.

Yani, Anayasa Mahkemesi tarafından “ifade özgürlüğü” kapsamında değerlendirilmesi gerektiği hükme bağlanan bir fiilden dolayı, bugün 549 imzacı görev yapmakta oldukları kurumlardan ayrılmak zorunda kalmıştır. Eğer Türkiye halen bir Anayasal Hukuk Devleti ise 406’sı KHK’lı olan ve pasaportlarına da tahdit koyulan toplam 549 imzacı akademisyenin, 11 Ocak 2016 öncesinde çalışmakta oldukları kurumlardaki görevlerine kayıtsız sartsız iade edilmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede,

- (1) “Bu suça ortak olmayacağız!” başlıklı bildirinim imzacısı oldukları için, KHK ile ihraç edilmemekle birlikte, sözleşmesi yenilenmeyen, sözleşmesi feshedilen, istifa etmek ya da emekliye ayrılmak zorunda kalan tüm imzacıların görevlerine iade edilebilmeleri için Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) derhal gereken adımları atmalıdır. Görevlerinden ayrılmak zorunda kalan imzacılara bir çağrı yaparak bilgilerini toplamalı, ilgili kurumlarla gerekli yazışmaları yaparak bilgisini topladığı tüm imzacıların işlerine dönmesini sağlamalıdır.

- (2) “Bu suça ortak olmayacağız!” başlıklı bildiriği imzaladığı sırada Türkiye’de herhangi bir kurumda istihdam olmaksızın lisansüstü eğitimine devam eden ya da lisansüstü derecesine sahip akademisyenlerin işe alım sürecinde önlerine engel olarak çıkartılan güvenlik ve arşiv soruşturması uygulamasına derhal son verilmelidir. Bu uygulamanın **kanunilik ilkesiyle çeliştiği** ve Anayasa’nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkına bir müdahale oluşturduğunun Anayasa Mahkemesince de karara bağlandığı dikkate alınmalıdır.
- (3) Rektörlükler tarafından YÖK’e iletilen listeler eliyle KHK kapsamında meslekten ihraç edilen imzacı akademisyenlerin,
- Pasaportlarının üzerindeki tahdit kayıtsız sartsız derhal kaldırılmalıdır. Pasaport üzerindeki tahdidin kaldırılması sürecinde, Yargı Reformu tartışmaları çerçevesinde medyaya yansıdığı üzere İçişleri Bakanlığınca yürütülecek soruşturma sonucunun koşul olarak getirilmesi önerisi Anayasa’ya aykırıdır ve kabul edilemez.
Yine aynı akademisyenlerden,
 - Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, uzman ya da 2547 sayılı Kanunun 33/a bendine göre istihdam edilmiş araştırma görevlisi olarak çalışırken ihraç edilmiş olanlarının, öncelikle ihraç edildikleri kurumda göreve başlamaları sağlanmalıdır,
 - Bahsi geçen akademisyenler, eğer ihraç sürecinde yaşananlardan ötürü eski kurumlarına dönmek istemezlerse kendilerinden başka kurum tercihleri yapmaları istenmeli ve kadro uygunluk durumuna göre bu tercihlerden birinde istihdam edilmeleri sağlanmalıdır.
 - Öğretim Üyesi Yetistirme Programı (ÖYP) kapsamında araştırma görevlisi iken ya da 2547 sayılı Kanunun 50/d bendine göre istihdam edilmiş araştırma görevlisi iken görevden ihraç edilenler, yeni hak kayıplarına uğramalarının engellenmesi için doğrudan 2547 sayılı Kanunun 33/a bendine göre araştırma görevlisi olarak istihdam edilmeli. eğer bu süre zarfında doktoralarını bitirmişlerse doktor öğretim üyesi olarak istihdam edilmelidirler.
 - Yine ÖYP ya da 50/d kapsamında çalışırken ihraç olan araştırma görevlilerinden lisansüstü eğitimi devam edenlerinin göreve iadeleri yapılırken, aynı zamanda lisansüstü eğitimlerine devam ettikleri kurumlara görevlendirmeleri de eşzamanlı olarak yapılmalıdır.
 - Göreve iade olan tüm imzacı akademisyenlerin ihraç edildikleri tarihten göreve iade oldukları tarihe kadar geçen süre içinde ödenmemiş maaşları faiziyle birlikte herhangi bir başvuru yapmak gerekmeksizin kendilerine ödenmelidir.

11 Ocak 2016’dan bu yana imzacı akademisyenlere dönük yürütülen baskı politikası, Türkiye’deki üniversiter yapıya ve akademik özgürlüklere çok büyük zarar vermiştir, vermeye devam etmektedir.

İmzacı akademisyenlerin uğramış oldukları haksızlıklar telafi edilerek görevlerine döndüklerinde sadece haksızlığa uğramış akademisyenler değil, aynı zamanda tüm üniversite bileşenleri (öğretim elemanları, öğrenciler, idari personel, veliler) ve bir bütün olarak üniversite kurumu kazançlı çıkacaktır. Giderek artan beyin göçü bir nebze olsun durabileceği gibi, Anayasa’da yer alan “ifade özgürlüğü” nosyonu ve Türkiye demokrasisi güç kazanacaktır. Daha da önemlisi böylece, evrensellik ve bütünsellik anlamlarını taşıyan Latince *universitas* terimine dayanan üniversite, kelime anlamının içerdiği barış kavramıyla barışmaya bir adım daha yaklaşmış olacaktır.

Hal böyleyken barış akademisyenlerinin görevlerine dönmeleri için tüm demokratik kamuoyunu destek olmaya, sesimize ses katmaya çağırıyoruz.